

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

2. aprill 2020*

Eelotsusetaotlus – Töötajate vaba liikumine – Määrus (EL) nr 492/2011 – Piirialatöötajate lapsed – Sotsiaalsed soodustused – Koolitranspordi kulude hüvitamise süsteem – Liidumaal elamise eeldus – Selliste sel liidumaal koolis käivate laste väljajätmine, kes elavad muus liikmesriigis kui see, kus asub nende haridusasutus – Teistes liidumaades elavate sama riigi kodanike väljajätmine

Kohtuasjas C-830/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalz liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa) 11. detsembri 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. detsembril 2018, menetluses

Landkreis Südliche Weinstraße

versus

PF jt,

menetluses osales:

Vertreter des öffentlichen Interesses,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president S. Rodin, kohtunikud D. Šváby ja N. Piçarra (ettekandja),

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Euroopa Komisjon, esindajad: C. Hödlmayr ja B.-R. Killmann,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määruse (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires (ELT 2011, L 141, lk 1) artikli 7 lõiget 2.
- 2 Taotlus on esitatud PF-i ja Landkreis Südliche Weinstraße vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb piirialatöötajate laste koolitranspordi kulude kandmist liidumaa poolt.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Määruse nr 492/2011 põhjendustes 3–5 on märgitud:
 - „(3) Tuleks ette näha sätted, mis võimaldavad saavutada [ELTL] artiklites 45 ja 46 seatud eesmärged liikumisvabaduse alal.
 - (4) Liikumisvabadus on töötajate ja nende perede põhiõigus. [...] Kinnitada tuleks kõigi liikmesriikide töötajate õigust töötada liidu piires oma valitud alal.
 - (5) Seda õigust peaksid saama ilma diskrimineerimiseta kasutada alalised, hooaja- ja piirialatöötajad ning need, kes teevad tööd seoses teenuste osutamisega.“

- 4 Määruse artiklis 7 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Töötajat, kes on liikmesriigi kodanik, ei tohi teise liikmesriigi territooriumil tema kodakondsuse tõttu kohelda ükskõik milliste tööhõive- ja töötingimuste suhtes teisiti kui selle riigi kodanikest töötajaid, eelkõige seoses töötasu, vallandamise ja töötuks jäämise puhul tööle ennistamise või uue töökoha leidmisega.

2. Tal on samad sotsiaalsed ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel.“

- 5 Määruse artiklis 10 on ette nähtud:

„Teise liikmesriigi territooriumil töötava või töötanud liikmesriigi kodaniku lapsi, kes elavad selle riigi territooriumil, võetakse selle riigi üldhariduskooli, töö käigus toimuva väljaõppe kursustele ja kutseõppekursustele samadel tingimustel kui selle riigi kodanikke.

Liikmesriigid aitavad kaasa kõigile pingutustele, mille eesmärgiks on anda nendele lastele võimalikult head tingimused koolituses osaleda.“

Saksa õigus

- 6 30. märtsi 2004. aasta Rheinland-Pfalzi liidumaa kooliseaduse (Rheinland-pfälzisches Schulgesetz (GVBl. RP 2004, lk 239)), mida viimati on muudetud 16. veebruari 2016. aasta seaduse (GVBl. RP 2016, lk 37) §-ga 10, § 56 lõikes 1 on ette nähtud:

„Koolikohustuslik isik on iga laps, nooruk ja noor täiskasvanu, kelle alaline elukoht või harilik viibimiskoht on Rheinland-Pfalzi liidumaa; see ei mõjuta rahvusvahelise õiguse sätete ja riikidevaheliste kokkulepete kehtivust.“

7 Selle seaduse §-s 69, mis käsitleb õpilaste vedamise teenust, on sätestatud:

„(1) Maakonnad (Landkreise) ja maakonna koosseisu mittekuuluvad linnad on kohustatud kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõiguse raames korraldama Rheinland-Pfalzi liidumaal elavate õpilaste koolitranspordi nende territooriumil asuvasse alg-, põhi- ja erikooli, kui neilt õpilastelt ei saa mõistlikult eeldada, et nad läheksid kooli transpordivahendita.

Sama kehtib transpordi puhul

1. lähimasse keskhariidusasutusse [...]

Kui õpilane käib koolis väljaspool Rheinland-Pfalzi liidumaad, siis kannab transpordikulud õpilase elukohaks olev maakond või maakonna koosseisu mittekuuluv linn.

(2) Õpilaselt ei saa mõistlikult eeldada, et ta läheks kooli transpordivahendita, kui koolitee on eriti ohtlik või kui kõige lühem jalgsi läbitav ja mitte eriti ohtlik tee õpilase kodu ning alg- ja põhikooli vahel on pikem kui kaks kilomeetrit ning kodu ja keskhariidusasutuse vahel pikem kui neli kilomeetrit. [...]

(3) Kui õpilane õpib mõnes muus kui oma elukohale lähimas (elukohajärgses) koolis lõike 1 [teise lõigu punkti 1] tähenduses, siis tuleb katta üksnes kulud, mis ei ületa õpilase transpordikulud elukohale lähima kooli puhul. Elukohale lähima koolina võetakse arvesse ainult valitud esimese võõrkeelega koole. [...]

(4) Ülesanne täidetakse eelkõige vajalike ühistranspordikulude ülevõtmisega. Kui puuduvad mõistlikud ühistranspordiühendused, tuleb käiku panna koolibussid. Muude transpordivahendite kulud tuleb katta ainult summas, mis tekiks esimese lause põhjal.“

8 17. novembri 1995. aasta Rheinland-Pfalzi liidumaa seaduse kohaliku ühistranspordi kohta (Rheinland-pfälzisches Landesgesetz über den öffentlichen Personennahverkehr (GVBl. RP 1995, lk 450)), mida on viimati muudetud 22. detsembri 2015. aasta seaduse §-ga 12 (GVBl. RP 2015, lk 516), § 5 lõikes 1 on ette nähtud:

„Vastavalt § 1 lõike 2 punktile 1 vastutavad kohaliku linna ja linnalähedase ühistranspordi eest maakonnad ja maakonna koosseisu mittekuuluvad linnad. Nad täidavad seda ülesannet enesekorraldusõiguse raames ja oma finantssuutlikkuse piires. [...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

9 Saksa kodanik PF elab Prantsusmaal koos oma vanematega, kes on samuti Saksa kodanikud. Ta õpib Saksamaal Rheinland-Pfalzi liidumaa koosseisu kuuluva Landkreis Südliche Weinstraße keskhariidust andvas õppeasutuses. Tema ema töökoht on samuti Saksamaal.

10 PFi koolitranspordi kulud 2014.–2015. õppeaastani kandis Landkreis, kus ta koolis käis. Landkreis teatas 16. juuni 2015. aasta otsusega, et õppeaasta 2015–2016 eest PFi koolitranspordikulud vastavalt Rheinland-Pfalzi liidumaal kehtivatele õigusnormidele enam ei hüvitata. Neis õigusnormides on nimelt ette nähtud, et Landkreis peab koolitranspordi korraldama üksnes sellel liidumaal elavatele õpilastele.

11 PF esitas Landkreisi otsuse peale vaide, mis jäeti rahuldamata. Seejärel esitas ta selle vaideotsuse peale, millega vaie rahuldamata jäeti, kaebuse Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße (Neustadt an der Weinstraße halduskohus, Saksamaa). See kohus rahaldas kaebuse, sest leidis, et PF-l kui piirialatöötaja lapsel on määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 alusel õigus sellele, et tema koolitranspordi kulud kaetakse.

- 12 Landkreis esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzi liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa). See kohus soovib teada, kas niisugune säte nagu Rheinland-Pfalzi liidumaa kooliseaduse § 69 lõike 1 teise lõigu punkt 1 on vastuolus määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et viimati nimetatud säte on tema menetluses olevas kohtuasjas kohaldatav. Esiteks on ta seisukohal, et põhikohtuasjas kõne all olev koolitranspordi kulude kandmine kujutab endast sotsiaalset soodustust määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 tähenduses. Teiseks osutab ta 12. mai 1998. aasta kohtuotsusele Martínez Sala (C-85/96, EU:C:1998:217, punkt 25), mille kohaselt käib see kõigi soodustuste kohta, mis – olenemata sellest, kas need on töölepinguga seotud või mitte – antakse selle liikmesriigi töötajatele nende objektiivse töötaja staatuse või liikmesriigis asuva alalise elukoha alusel ja mille laiendamine töötajatele, kes on teise liikmesriigi kodanikud, on asjakohane selleks, et hõlbustada nende liikuvust.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib siiski, kas põhikohtuasjas kõne all olev riigisisene meede toob kaasa võõrtöötajate kaudse diskrimineerimise määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 tähenduses.
- 15 Siinkohal rõhutab ta eelkõige, et Euroopa Kohtu lahendatud kohtuasjades laienes elukohanõue kogu asjaomase liikmesriigi territooriumile. Kuna käesolevas kohtuasjas piirdub elukohanõue aga Saksamaa territooriumi ühe osaga, välistab riigisisene meede peaaegu eranditult selles liikmesriigis elavate töötajate lapsed põhikohtuasjas käsitletava sotsiaalkindlustushüvitise saajate hulgast, samas kui see puudutab vaid piiratud arvu võõrtöötajate lapsi.
- 16 Kui seda riigisisest meedet tuleb siiski pidada kaudselt diskrimineerivaks, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas kõnealust riigisisest meedet saab põhjendada ülekaaluka üldise huviga, milleks käesoleval juhul on vajadus tagada haridussüsteemi tõhus korraldus. See õiguspärane eesmärk kuulub koolikohustuse alla, mille eesmärk on tagada õigus haridusele, mis on sätestatud ÜRO Peaassamblee poolt 10. detsembril 1948 vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 26 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 14.
- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et haridussüsteemi korraldus ja territoorium on omavahel lahutamatu seotud, nii et sellega on võimalik põhjendada põhikohtuasjas kõne all olevates riigisisestest õigusnormides ette nähtud elukohanõuet. Ta viitab siinkohal määruse nr 492/2011 artiklile 10, mis seab üldhariduskoolis õppimise õiguse sõltuvusse liikmesriigis elamise eeldusest, nagu Euroopa Kohus on tõdenud 13. juuni 2013. aasta kohtuotsuses Hadj Ahmed (C-45/12, EU:C:2013:390, punkt 31).
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib veel, et sellisest elukohanõudest on raske loobuda. Õpilase puhul, kes elab muus liikmesriigis kui see, kus asub tema õppeasutus, oleks keeruline määrata kindlaks elukohale lähimat kooli, et arvutada välja see koolitranspordi kulude summa, mis tuleb hüvitada.
- 19 Neil asjaoludel otsustas Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Rheinland-Pfalzi liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa) menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [...] määruse [...] nr 492/2011 [...] artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi õigusnormil, mille kohaselt peab kohalik omavalitsusüksus (Landkreis (maakond)) koolitranspordi korraldamise kohustust täitma üksnes asjaomase kõrgemalseisva föderaalse üksuse (Bundesland (liidumaa)) elanike suhtes, on kaudselt diskrimineeriv mõju isegi juhul, kui juhtumi asjaolude põhjal on kindlaks tehtud, et elukohanõude tõttu jäävad hüvitisest ilma enamasti need isikud, kes elavad selle liikmesriigi ülejäänud territooriumil?

Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav:

2. Kas haridussüsteemi tõhus korraldus kujutab endast ülekaalukat üldist huvi, mis võib kaudset diskrimineerimist õigustada?“

Esimese eelotsuse küsimuse analüüs

- 20 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt on liidumaa poolt koolitranspordi eest hoolitsemise tingimuseks selle liidumaa territooriumil elamine, on kaudselt diskrimineeriv meede.
- 21 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb esiteks ühelt poolt täpsustada, et kõik liidu kodanikud, sõltumata nende elukohast ja kodakondsusest, kes on kasutanud töötajate vaba liikumise õigust ja kes teostavad kutsetegevust mõnes muus liikmesriigis kui elukohariik, kuuluvad ELTL artikli 45 – ehk sätte, mida määrusega nr 492/2011 täpsustatakse – kohaldamisalasse (vt selle kohta 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Ritter-Coulais, C-152/03, EU:C:2006:123, punkt 31).
- 22 Niisiis kuulub liikmesriigi kodanik, kes on asunud elama teise liikmesriiki, kuid säilitanud oma töökoha päritoluliikmesriigis, EL toimimise lepingu töötajate vaba liikumist käsitlevate sätete ja järelikult ka määruse nr 492/2011 sätete kohaldamisalasse (vt selle kohta nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määrust (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires (EÜT 1968, L 257, lk 2; ELT eriväljaanne 05/01, lk 15), mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 492/2011, käsitlev 18. juuli 2007. aasta kohtuotsus Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punkt 19).
- 23 Teiselt poolt tuleb osutada sellele, et see määrus soodustab piirialatöötajaid, nagu nähtub selle määruse põhjendustest 4 ja 5, mille kohaselt peaks kõigi liikmesriikide töötajate õigust töötada liidu piires oma valitud alal saama ilma diskrimineerimiseta kasutada alalised, hooaja- ja piirialatöötajad ning need, kes teevad tööd seoses teenuste osutamisega. Samuti viitab määruse nr 492/2011 artikkel 7, mis kordab sõna-sõnalt määruse nr 1612/68 artikli 7 sõnastust, piiranguteta „töötajale, kes on liikmesriigi kodanik“ (27. novembri 1997. aasta kohtuotsus Meints, C-57/96, EU:C:1997:564, punkt 50 ja 18. juuli 2007. aasta kohtuotsus Geven, C-213/05, EU:C:2007:438, punkt 15).
- 24 Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et liikmesriigi kodanik, kes on asunud elama teise liikmesriiki, kuid säilitanud oma töökoha päritoluliikmesriigis ja töötab sellest ajast peale piirialatöötajana, võib tugineda „võörtöötaja“ staatusele määruse nr 492/2011 tähenduses (vt selle kohta määrust nr 1612/68, mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 492/2011, käsitlev 18. juuli 2007. aasta kohtuotsus Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punkt 20).
- 25 Käesoleval juhul puudutab põhikohtuasi Saksamaa kodanikku, kes töötab Saksamaal, kuid elab Prantsusmaal. Seotus liidu õigusega seisneb järelikult selle töötaja elukohas, mis on muus liikmesriigis kui tema kodakondsuse liikmesriik. Kuna kõnealune töötaja on kasutanud oma liikumisvabadust, on tal seega õigus tugineda määrusele nr 492/2011 – mille eesmärk on rakendada töötajate vaba liikumist liidu piires – ja eelkõige selle määruse artikli 7 lõikele 2 selle liikmesriigi vastu, mille kodanik ta on.
- 26 Teiseks tuleb märkida, et määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikes 2 võörtöötajale ette nähtud võrdne kohtlemine soodustab kaudselt võörtöötaja pereliikmeid (vt selle kohta seoses määruse nr 1612/68 artikli 7 lõikega 2 (nüüd määruse nr 492/2011 artikli 7 lõige 2) 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus Giersch jt, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 40).
- 27 Mis puudutab selle määruse artikli 7 lõike 2 kasutatud sotsiaalse soodustuse mõistet, siis see hõlmab kõiki soodustusi, mis on seotud töölepinguga või mitte ja mis on selle riigi kodanikest töötajatele üldiselt antud pelgalt elukoha tõttu riigi territooriumil, ja mille laiendamine teiste liikmesriikide

kodanikest töötajatele hõlbustab nende liikumist (vt eelkõige 12. mai 1998. aasta kohtuotsus Martínez Sala, C-85/96, EU:C:1998:217, punkt 25, ja 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus Giersch jt, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 38).

- 28 Selle alusel tuleb teha järeldus, et pereliikme koolitranspordi eest hoolitsemine kujutab endast sotsiaalselt soodustust selle sätte tähenduses.
- 29 Kolmandaks olgu rõhutatud, et määruse nr 492/2011 artikli 7 lõige 2 on sotsiaalsete soodustuste andmise spetsiifilises valdkonnas ELTL artiklis 45 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtte konkreetne väljendus ning seetõttu tuleb seda tõlgendada samamoodi nagu viimati nimetatud artiklit (10. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Krahn, C-703/17, EU:C:2019:850, punkt 21; vt seoses määruse nr 1612/68 artikli 7 lõikega 2 (nüüd määruse nr 492/2011 artikli 7 lõige 2) ka 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus Giersch jt, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 35).
- 30 Võrdse kohtlemise põhimõtte keelab nii ilmselge diskrimineerimise kodakondsuse alusel kui ka igasuguse varjatud diskrimineerimise, mis mõne muu tunnuse järgi vahet tehes toob faktiliselt kaasa samasuguse tagajärje (10. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Krahn, C-703/17, EU:C:2019:850, punkt 23; vt seoses määruse nr 1612/68 artikli 7 lõikega 2 (nüüd määruse nr 492/2011 artikli 7 lõige 2) ka 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus Giersch jt, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Niisiis kujutab liikmesriigi territooriumil elamise nõue, mis on riigisiseste õigusnormidega kehtestatud lapsehooldustasu saamiseks, endast kaudset diskrimineerimist, kui see võib oma olemuselt mõjutada pigem võõrtöötajaid kui selle riigi kodanikest töötajaid ning kui seetõttu tekib oht, et esimesena mainitud koheldakse halvemini (vt selle kohta määrust nr 1612/68, mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 492/2011, käsitlev 18. juuli 2007. aasta kohtuotsus Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punktid 28–31).
- 32 Sellest tuleneb, et põhikohtuasjas kõne all olev riigisisene meede, mille kohaselt on koolitranspordi kulude hüvitamise eelduseks liidumaal elamine, võib oma olemuselt seada ebasoodsamasse olukorda pigem teises liikmesriigis elavad piirialatöötajad. Järelikult on tegemist kaudse diskrimineerimisega, mis on määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 kohaselt keelatud.
- 33 Sellist järeldust ei saa kahtluse alla seada see, et riigi kodanikest töötajad, kes elavad teistes liidumaades, kannatavad samuti selle riigisisese meetme all.
- 34 Esiteks olgu osutatud sellele, et kui on tõendatud, et riigisisised õigusnormid võivad juba oma olemuselt mõjutada rohkem piirialatöötajaid kui selle riigi kodanikest töötajaid, ei ole kaudse diskrimineerimisena kvalifitseerimise seisukohast oluline, et riigisisene meede puudutab – olenevalt olukorrast – nii liikmesriigi kodanikke, kes ei saa seda kriteeriumi täita, kui ka piirialatöötajaid. Selleks et meedet saaks pidada kaudselt diskrimineerivaks, ei ole vaja, et meetmega soodustataks kõiki liikmesriigi kodanikke või seataks ebasoodsamasse olukorda üksnes piirialatöötajad, mitte aga selle riigi kodanikud (vt selle kohta 13. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Gemeinsamer Betriebsrat EurothermenResort Bad Schallerbach, C-437/17, EU:C:2019:193, punktid 31 ja 32; vt selle kohta ka määrust nr 1612/68, mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 492/2011, käsitlev 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus Giersch jt, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 45).
- 35 Teiseks, kuna põhikohtuasjas kõne all oleva diskrimineerimise põhjuseks on liikmesriigi territooriumi teatud osas elamise nõue, mitte nõue omada kodakondsust, ei ole käesoleva kohtuotsuse punktides 30 ja 31 määratletud diskrimineerimise olemasolu kindlakstegemisel oluline, et see elukohanõue diskrimineerib ka oma riigi kodanikest töötajaid, kes elavad teisel liidumaal. Nende olukord kuulub vastavas olukorras „vastupidise“ diskrimineerimise mõiste alla ja seda liidu õigus arvesse ei võta (vt selle kohta 19. juuni 2008. aasta kohtumäärus Kurt, C-104/08, ei avaldata, EU:C:2008:357, punktid 22 ja 23).

- 36 Igal juhul kujutab selline riigisisene meede endast töötajate liikumisvabaduse piirangut, mis on määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2 keelatud, kuna isegi vahet tegemata kohaldatuna võib see takistada või pärssida liikmesriigi kodanikust töötaja lahkumist tema päritoluriigist, et kasutada oma vaba liikumise õigust (vt selle kohta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsus *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, punkt 96).
- 37 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et riigisisised õigusnormid, mille kohaselt on liidumaa poolt koolitranspordi eest hoolitsemise eeldus selle liidumaa territooriumil elamine, kujutavad endast kaudset diskrimineerimist, sest see võib oma olemuselt mõjutada pigem võõrtöotajaid kui selle riigi kodanikest töotajaid.

Teise eelotsuse küsimuse analüüs

- 38 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et haridussüsteemi tõhusa korralduse tagamise vajadus kujutab endast ülekaalukat üldist huvi, millega võib põhjendada kaudseks diskrimineerimiseks kvalifitseeritud riigisisest meedet.
- 39 Tuleb silmas pidada, et kaudne diskrimineerimine on põhimõtteliselt keelatud, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud. See peab olema sobiv õiguspärase eesmärgi saavutamiseks ega tohi minna kaugemale, kui on eesmärgi saavutamiseks vajalik (20. juuni 2013. aasta kohtuotsus *Giersch jt*, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 46 ja 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus *Aubriet*, C-410/18, EU:C:2019:582, punkt 29).
- 40 Sellega seoses on Euroopa Kohus juba asunud seisukohale, et liikmesriigi meetmega, millega liikmesriik püüab tagada tema territooriumil elavate elanike kõrget haridustaset, taotletakse õiguspärast eesmärki, mis võib õigustada kaudset diskrimineerimist, ning et kõrgharidusõpingute jätkamine on liidu tasandil tunnustatud üldise huvi eesmärk (20. juuni 2013. aasta kohtuotsus *Giersch jt*, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 53 ja 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus *Aubriet*, C-410/18, EU:C:2019:582, punkt 31).
- 41 Sellest tuleneb, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt käesolevas kohtuasjas mainitud eesmärk, milleks on haridussüsteemi tõhus korraldus, võib osas, mis puudutab harta artikliga 14 tagatud õigust haridusele, kujutada endast õiguspärast eesmärki käesoleva kohtuotsuse punktis 39 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 42 Samas tuleb esiteks tõdeda, et kuigi põhikohtuasjas kõne all olevad riigisisised õigusnormid kuuluvad Rheinland-Pfalzi liidumaa kooliseadusesse, on neis käsitletud üksnes koolitranspordi korraldamist selle liidumaal. Teiseks, ainuüksi asjaolu, et kooliseaduse §-s 69 on ette nähtud, et kui õpilane käib koolis väljaspool Rheinland-Pfalzi liidumaad, siis kannab transpordikulud õpilase elukohaks olev maakond või maakonna koosseisu mittekuuluv linn, näitab, et koolitranspordi korraldamine liidumaa tasandil ja selle liidumaa haridussüsteemi korraldamine ei ole tingimata üksteisega seotud.
- 43 Seega, nagu märgib Euroopa Komisjon, ei ole käesolevas põhikohtuasjas kõne all olevad riigisisised õigusnormid piisavalt tihedalt haridussüsteemi korraldusega seotud, et saaks asuda seisukohale, et neil sätetel on niisugune õiguspärane eesmärk.
- 44 Igal juhul ei saa põhikohtuasja poolte suhtes kohaldatavat elukohanõuet pidada koolitranspordi planeerimisel ja korraldamisel vältimatuks, kuna – nagu märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus – võidakse kaaluda ka muid meetmeid. Iseäranis saaks hüvitamisele kuuluvate koolitranspordi kulude summa arvutamisel pidada õpilase elukohaks „kohta, kus tegeliku elukoha ja lähima õppeasutuse vahele linnulennult veetud trajektoor puudutab riigipiiri“.

- 45 Sellega seoses on oluline rõhutada, et ainuüksi eelotsusetaotluse esitanud kohtu mainitud asjaolust, et niisuguseid alternatiivseid meetmeid oleks liikmesriikide ametiasutustel palju keerukam rakendada, ei piisa selleks, et õigustada EL toimimise lepinguga tagatud põhivabaduse riivet (vt selle kohta 26. mai 2016. aasta kohtuotsus Kohll ja Kohll-Schlesser, C-300/15, EU:C:2016:361, punkt 59) ning seega õigustada piirangut seoses määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2.
- 46 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et praktilised raskused, mis on seotud liidumaal koolitranspordi tõhusa korraldusega, ei kujuta endast ülekaalukat üldist huvi, millega võib põhjendada kaudseks diskrimineerimiseks kvalifitseeritud riigisisest meetet.

Kohtukulud

- 47 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määruse (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et riigisisese õigusnormid, mille kohaselt on liidumaa poolt koolitranspordi eest hoolitsemise eeldus selle liidumaa territooriumil elamine, kujutavad endast kaudset diskrimineerimist, sest see võib oma olemuselt mõjutada pigem võõrtöötajaid kui selle riigi kodanikest töötajaid.**
- 2. Määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et praktilised raskused, mis on seotud liidumaal koolitranspordi tõhusa korraldusega, ei kujuta endast ülekaalukat üldist huvi, millega võib põhjendada kaudseks diskrimineerimiseks kvalifitseeritud riigisisest meetet.**

Allkirjad